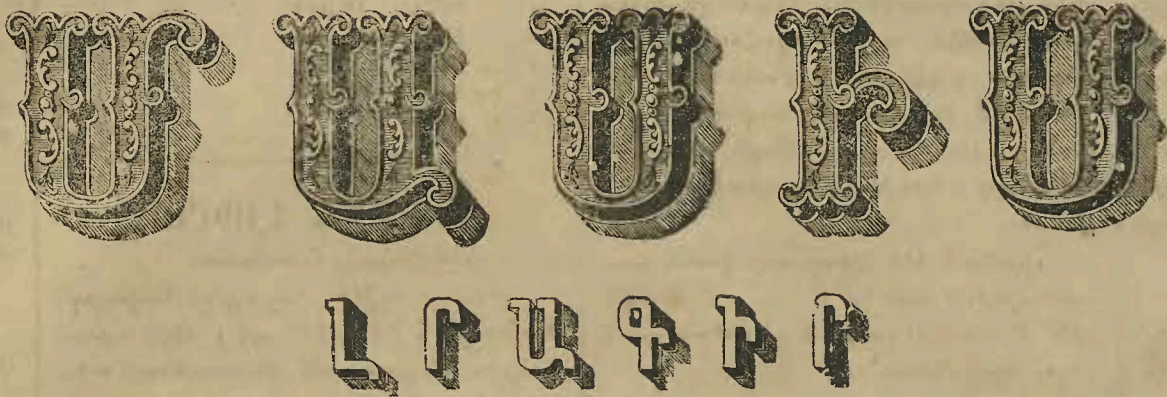

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պորոյ 3 ՄՆՃ.
Վեցամսեյ Կ. Պորոյ 10 ՄՆՃ.
Պատուաւ Կ. Պորոյ 5 ՄՆՃ.
Ծանուցման տողը մէկ անգամի հա-
մար 3 զուրուշ երկու անգամի հա-
մար 2 զուրուշ աւելի անգամներու
համար զատ սակարկութիւն կըլ-
այ :

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացած լրագրաց ճանրու-
ած արքայ խմբագրութեան վրայ է :
Էրապոյս վերաբերեալ նամակ
կամ որ և իցէ գրութիւն խմբագիր
— Տնօրէնին պիտի ուղղուի : Ղալա-
թիա Սանտրոքըրար շատակս թիւ
98 : Նոյն խմբ. Մատիթի գրասեն-
եակը :
Ճանրուած արքայ չվճարուած նա-
մակ չընդունուի :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒՊՈԼԻՍ 22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Խանթրայի կողմը տրուած պա-
տերազմին վրայ պաշտօնական լուրերը
չհրատարակեցան, սակայն Մէհմէտ
Ալի փաշայի բանակին լուր գտնուիլը
այս փաշայի հաստատունն է : Քանզի ինչ-
պէս արգէն ծանուցած էինք, Սալիհ
փաշայի հրամանաց ներքեւ եղած Օս-
մանեան կեդրոնական զորաբաժինն
Խանթրայի եղբորը Ռուսաց ձեռքն
եղած բարձունքը դրուել է : Բայց
Սահմէտ Էյուպ փաշային ի դէպ ժա-
մու պատերազմի ասպարէզը հասնե-
լուն, և թնդանթմաճիկ զորաց ալ
ճանապարհը կորուսանելուն պատճա-
ռաւ : Սալիհ փաշա չէ կրցեր իւր զը-
բաւած կէտերը պահել, և ետ քաշ-
ւել է : Գուցէ այս ըլլայ Մէհմէտ Ալի
փաշային Դանուբեան բանակի ընդ-
հանուր հրամանատարութեան փոխ-
ւելուն պատճառն, որ մէկ երկու օ-
րէն ի վեր կը խօսուի, անոր տեղ Սա-
լիհ փաշան (որ խալիփայէն Պու-
լադիա գնացած կը կարծուի) պիտի
յաջորդէ եղբոր, և այս վերջինին տեղ
ալ Բեռք փաշա Պալքանի բանակին
հրամանատար անուանել է : Ռուսը
առ այժմ իրենց Դանուբի կամուրջ-
ներն յարձակումէ տապալում կըլ-
լան, բայց նոր հրամանատարը, կամ
նոյն իսկ Մէհմէտ Ալի փաշան թիւ չը
փոխուի, (քանզի փոխութեան պատ-
ճառ տալիք մեծ անյարգութիւն մը
չենք տեսներ և կրնայ սակաւին ե-
ղած սխալը դարձանել), անշուշտ ա-
ւելի կտրուկ ընթացք մը պիտի բռնէ :
Ռուսը իրենց այս յաջողութեան օ-
գուտ չկրցին քաղել, և Օսմանեան
զօրքը վանելու համարձակեցան մի-
ջեւ անոնց դիրքերն, ուստի այս իրո-
ղութիւնը բաւական է Ռուսաց յաջ-
ողութեան կարեւորութիւնը մեծապէս
նուազեցնելու :

Վերջին թղթաբերով եկած լրա-
գիրքը արգէն կըսէին թէ պատերազ-
մին կարեւորութիւնը Բլեյնայի առ-
ջեւն ստորին Խանթրայի կողմը փո-
խադրուած է : Ռուսը Բլեյնայի վրայ
անյաջող յարձակումներ ընելով և
մեծ կորուստներ տալով դրեթէ հի-
ւանդացած են, ուստի յարձակումն
առ այժմ իրաց թողուցին և միայն
ուճախով ուժիւնը կը շարունակեն :
Բայց Խանթրայի կողմը պատերազմա-
կան դժուարութիւնները մեծ կարեւ-
որութիւն կառնուին : Շուուլի բա-
նակը կողմնակի ճանապարհ չունէր
Ձիշթովա երթալու, և կը պարտաւո-
րէր թաղաժառանգ կայսրորդայն բա-
նակը զարնելով անցնել : Ձիշթովի և
Բէթթուսէնի Ռուսաց կամուրջները
քակտելու և Ռուսական բանակն իւր

գործողութեան հիմէն բաժնելու հա-
մար : Ռուսաց թաղաժառանգ Մեծ
գուբան իւր բանակը Խանթրա գե-
տին ճակատը դեռեղած էր : Պիէլայի
առջեւ՝ դէպ ի հիւսիս տարածելով :
Այս բանակը կը բաղկանայ 11 զը,
12 զը և 13 զը զօրաբանակներէն :
12 զը զօրաբանակը՝ վանօֆաքի զօ-
րավորին հրամանաց ներքեւ՝ ձախ
թիւ կը կազմէր Պիէլայէն թրէսթէ-
նիք տարածուելով : 13 զը և 11 զը
զօրաբանակներն ալ, որ կեդրոնն ու-
աջ թիւ կը կազմեն, Պիէլայի մօտ էին,
հզօր ամրութիւններ ունենալով : Կայս-
րորդայն բանակակազմը Մանաս-
թըր գիւղէն էր, Պիէլայէն հինգ մը
դոն հեռի հիւսիսի կողմն, ուր Օս-
մանեան զօրաց յարձակման կ'սպա-
սէր : Օսմանեան զօրաց ճակատամար-
տը լաւ յատակագծի վրայ շինուած
էր, բայց չկարողուի ինչ պատճա-
ռաւ գործողութիւնն յապաղեցաւ, և
Ռուսաց կայսրորդին ժամանակ ու-
նեցաւ իւր զօրքը համախմբելու : Ին-
չո՞ւ համար Բլեյնայի առջեւ և Շիւ-
կայի կիճը գտնուող Ռուսական զօ-
րաց պաշարի և ռազմամթերքի ճա-
նապարհը չկարեցաւ, ասոր պատճառ-
կը համար Տէյլի Նիւզ Մէհմէտ Ալի
փաշայի բանակին սակաւութեւն
թիւնը, քանզի թիւ և կառուէր թիւ Օս-
մանեան հրամանատարը մինչև 160000
զօրք ունի, բայց այժմ կը կարծուի
եղբոր թիւ 70000էն աւելի չէ : Ռուսաց
թաղաժառանգն ալ ասիւն աւելի զօրք
չէր կրնար հանել անոր դէմ :

Սալիհի պատերազմը վճռական չը
պիտի կրնար ըլլալ, եթէ Օսմանցիք
յաղթուէին, Խալի ճոճմայի, Ռազ-
կրատի և Ռուսնոգի ամրութիւնները
պիտի քաշուէին, ուր Ռուսը չէին ու-
ղեր իրենց ետեւէն երթալ : Իսկ եթէ
Ձարեկին յաղթուէր, Խանթրայի ետեւի
կողմն ամուր դիրքեր ունէր յետո
նահանջելու : Հետեւաբար կը նախա-
տեսուէր որ Խանթրայի պատերազմը
չպիտի կրնար վճռական արդիւնք մը
տալ : ո՞չ Բլեյնայի առջեւ եղած գոր-
ծողութիւնը պիտի արգելուր և ո՞չ
Ռուսաց Պուլադիայի մէջ ձմերուտ
պատրաստութիւններն ի դերեւ պի-
տի հանել, քանզի Ռուսաց բանակը
թիւ և Խանթրայի ետեւ ալ քաշուէր,
հիմա օգնութիւնները բազմութեամբ
հասնիլ սկսած ըլլալով, Օսմանեան
զօրքը լուր գտնելու գառնալու պիտի
պարտաւորէր Այս երթադրութեանց
առաջինը տեղի ունեցաւ, այսինքն
Օսմանեան զօրքը լուր կողմը դար-
ձաւ, թիւ և տակաւին մինչև Խալի
ճոճմա, Ռազկրատ և Ռուսնոգ յետո
նահանջած չէ : Պատերազմը վճռա-
կան չեղաւ, Ռուսը Օսմանեան դիր-
քերուն սպառնալէ շատ հեռի են, և
գործը քանի կերթայ կերկարի,
քանզի ոչ մին և ոչ միւս կողմը թըլ-
նամին բոլորովին յաղթահարելու հա-

մար անկէ անհամեմատ աւելի մեծ
զօրութիւն մ'երեւան հանած չէ : Ա-
սոր համար է որ յաջողութիւններն
ու ձախողութիւնները կը հաւասա-
րակշիւն առանց վերջնական ար-
դիւնք տալու : Ռուսական թերթեր
կը խոստովանին թէ առանց վեց հա-
րուր հազար զօրք պատերազմի առ-
պարէզն հանելու՝ թուրքի յաղթել
անհնար է, բայց այսչափ զօրաց մը
թերթ և սպառը հասցնելու համար
այժմեան փոխադրութեան միջոցներն
անբաւական են, մինչդեռ եթէ Սե-
մովէն փոխադրութիւն ընել ուզուի,
հզօր նաւատորմ մը պէտք է Ռուսաց
նաւերը պաշտպանելու համար : Այ-
կէ դատ՝ այնչափ զօրաց ծախքն հո-
գալու համար Ռուսիա երկտական կա-
րողութիւն ալ չունի : Կրնայ ըսուիլ
թէ ինչո՞ւ համար ուրեմն պատե-
րազմի սկսաւ, բայց այսօր հաստատ-
ուած իրողութիւն մ'է որ ինքնութիւն
սխալ տեսլիկութիւն տուած էր թուր-
քի զօրութեան և դիմադրելու կա-
րողութեան վրայ : Ասոր համար էր
որ Ռուսաց սպայակցութեւն դիւրու-
թեամբ Դանուբն անցնելէ ետեւ,
դարձեալ դիւանագէտ զօրավարին
խորհրդոյն անտալով միշտ յառաջ վա-
ղեցին կարծելով թէ կրնան նաեւ դի-
րութեամբ վստիտի եղբրն հասնե-
լով փառաւոր հաշտութիւն մը կնքել :
Այսօր հասկցան թէ որչափ սխալած
էին, և ինքնութիւն դէմ ծագած
գոգոնութիւնը չափ չունի : Այս վեր-
ջինը Ձարեկ բանակը թողուց, և հի-
ւանդ ու տեղեւոր վիճակի մէջ Պու-
րէշէն անցնելով իւր ազարակը գնաց :
Դիւանագէտը Ռուսիա թիւ և ահա
գին կորուստներ տուաւ, բայց այն-
չափ ակար չէ որպէս զի պարտու-
թիւն խոստովանի, Ասոր համար է որ
Եւրոպայի դիւանագէտը միջնորդու-
թիւնը տակաւին կանխահաւ համա-
րելով, պարզ հանդիսատես կը կե-
նան և կը թողուն որ պատերազմը
ընդունայն օրինակութեամբ իրենց
ոյժն սպառեն : Գործը կերկարի և
կերկի որ ձմեռու ալ պատերազմական
վիճակը պիտի տեսնէ մինչև որ գործ-
ողութիւնները դարձան նորէն սկսելով
վճռական արդիւնք մը յառաջ բերեն :

Ձեռք գիտեր թէ այս վիճակին
մէջ Ռուսիա, որ իւր զինուորական
համաւոր վտանգեալ տեսաւ, առ-
կաւին իրեն ընծայուած երկրակալը
թեան դարպասներէն սին ըլլալը
հասկցած չէ, և չո՞ւզէր պատուաւոր
կերպիւ ելնել ներկայ խառնաշփո-
թութիւնէն : Բայց զարմանք կը տես-
ներ որ Ռուսաստան թերթերէն ուժանք
իրենց չահատակութիւնը կը շարունա-
կեն ի նպատակ Ռուսիայ, յուսալով
թերթի թիւ անոր յաջողութիւններէն
իրենց ալ շահու մաս մը կրնան : Այս
կարգէն է անդիմական Տէյլի Նիւս
լրագիրն, սրբ թղթակիցներէն մին

Օսմանեան Հայաստանի մէջ եւսմը
սեպ ուղեւորութիւն մ'ընելէ ետեւ
իւր ապաւորութիւնները կը գրէ :
Բայց այս թղթակիցն անշուշտ սխա-
լած է, կամ մանաւանդ Ռուսիոյ վը-
րայ ունեցած համակրութիւնը զինք
սխալեցուցած է, երբ կը պնդէ թէ
Հայերը Ձարեկն «Հայրական կառավա-
րութեան» ներքեւ սպասած ապագա-
յին վրայ իրենք դիրքը չեն խաբե-
րայց ներկայ վիճակին պատճառաւ
Ռուսերն իրեն «ազատորար» կը նը-
կատեն : Այս գիտողութեան առաջին
մասն ստոյգ է, ուստի երկրորդ մա-
սը բոլորովին անհիմն և անտեղի է :
Հայերն համազուած են որ Ռուսիոյ
մէջ իրենք ապագայ չունին : Հոն ի-
րենց ապագայն Ռուս ըլլալ է՝ աղգու-
թիւն և ընդու կորուսանելով, իսկ
թուրքի մէջ պատերազմական վի-
ճակին պատճառաւ եթէ անկանոն
զօրքեր տեղ տեղ սպանութիւններ
ու աւարաւորութիւններ գործեցին, ա-
սոր պատճառն ալ զխաւորապէս Ռու-
սիա է : Բայց տարակոյս չկայ որ պա-
տերազմէն ետեւ ասանք բոլորովին պի-
տի վերանա : Նոյն իսկ պատերազմին
ժամանակ ալ արդեւ միջոցներ ձեռք
կառնուին վերջնական արգելելու
համար, ինչպէս իշխալ թղթակիցն ալ
կը խոստովանի : Մոխթար փաշայի ար-
գարակորով ընթացքը ճանչելովէ Հե-
տեւաբար Հայերը բնաւ չեն կրնար
Ռուսերն իրեն ազատորար համարիլ :
Ժողովուրդ մը որ ազատութեան բա-
րեքէն զուրկ է, ինչպէս կրնայ այլոց
պարգեւել զայն Այսօր հաստատուած
իրողութիւն մ'է որ Ռուսիոյ մէջ ա-
զատական մաս մը կը կազմուէր, որ
ի մօտոյ կառավարութիւնը ներք պի-
տի լծէր սահմանադրական դրութիւն-
ներն ընդունել տալու համար : Բռնա-
պետութիւնն այս յառաջդիմական
շարժումն իւր որդանք մէջ խեղդելու
համար դարձեալ Սերեկեան խեղդելն
յուզեց, որպէս զի Ռուսիոյ միւլե-
ռանդ և տակաւին չլուսաւորուած
ժողովրդեան կըրքերը գրգռելով,
խաղախներուն աւարտութեան առ-
պարէզ բանալով, դահճի զօրավարաց
և խեղճականաց ազատաւորութեան և
փառք վաստակելու առիթներ տալով,
ներքին յեղաշրջման մ'առաջն առ-
նու : Սալիհ անչափ սխալ հաշիւ-
ներով առաջ նետուեցաւ, որ ազատա-
րարութիւնը մինչև հարգ իւր պաշտ-
պանած Օսմանեան Սալիհներուն ահա-
գին հարուած մ'եղաւ, և յուսացեալ
փառքն ալ իւր զօրաց և զօրավարաց
համար Գողթովա մը դարձաւ : Հա-
յերն ի սկզբանէ անտի Ռուսաց պաշտ-
պանութեան դիմած չեն, Ռուսիոյ
«ազատաւորութեան» վրայ բնաւ
ճաշակ և համակրութիւն չունին, և
Դանայեանց խաղախի պարզեւորէն
կը խորշին : Հայոց համակրութիւնն
Իւրօպական քաղաքակրթութեան,

լուսաւորութեան և ազատութեան կողմն է, զորս թուրքիս ալ ընդունենց՝ Սահմանագրութիւն հրատարակելով, մինչդեռ Ռուսիա ի դէմ կը դիմէր, որպէս զի ազատամտութեան « փաստակար » դադարակարգներն իւր երկրին մէջ ալ չտարածին : Այս է ահաւորիկ Հայոց ստոյգ զգայումը, զոր Տէյլի-նիզ և իւր թղթակիցները պէտք է արձանագրեն իրենց յիշդոութեան տուժարին մէջ :

Ռուսներու արտաքին գործոց նախարարը՝ Ռուսմանիոյ պատերազմի մասնակցելուն պատճառները բացատրող չըջաբերական մը հանեց, որոյ եզրակացութիւնն հետեւեալ հետաքրքրաշարժ յայտարարութեան յանգած է :

Երաշխար տէրութիւնը պիտի հաճին ճանչել, թէ քանի որ Պուլղարաց վիճակը չբարեկարգ, քանի որ մարդասիրական և օրինաւոր կառավարութիւն մը չը հաստատուի մեզ զրացի եղող երկրի մը մէջ, քանի որ քրիստոնէից իրաւունքն աւարտանապատութիւնը չապահովին թուրքիոյ մէջ, և քանի որ Գանուբի ալ եղբին ամուր բերդերը մեր ամենէն ծաղկեալ քաղաքաց սպառնան, Ռուսմանիա պատահականութեանց և վտանգաց ենթաւ կայ Եւրալու հարկին մէջ կը գտնուի, որոց առաջնն առնուլ իւր իրաւունքն ու պարտքն է յողում իւր գոյութեան և խաղաղ զարգացման :

Ռուսմանիոյ բանակին Ռուսիոյ զօրաց հետ միարժեքութեամբ ձեռնարկած պատերազմին վերջնական արդիւնքն ինչ որ ալ ըլլայ, հաստատ յոյս ունինք թէ ոչ մի քրիստոնէայ տէրութիւն չպիտի մեղադրէ Ռուսմանիան այս ձեռնարկն ընելուն համար, որ եթէ ի գլուխ ելնէ, առաւել ևս պիտի ամրացնէ զանոնք այն իրաւանց մէջ, որոց համար քաջարար պիտի մարտնչին :

Ասիոյ բանակին հրամանատար Ահմէտ Մուխթար փաշայէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երէկ առաւօտ կէտիքէրի կողմը սաստիկ պատերազմի մը բռնուելով Ռուսաց հետ, կո իւր մինչև իրիկուն շարունակելու է. և վախճանը դեռ յայտնի չէ :

Եւրոպական վերջին լրագրաց մէջ հետեւեալ լուրերը կը կարդանք.

Գրաքօփիա 22 սեպտ. « Լեհաստանի մէջ սպասող ռուսական զօրաց թիւն 70000 մարդու կը հասնի : Այս ամեն զօրաց հրաման եղաւ պատերազմի ասպարէզն, երթալու, ի բաց առեալ վարչակից պահապան զօրքն՝ որ 20000 մարդէ կը բաղկանայ : Այս 70000 զօրաց տեղ Ռուսիոյ ներքին գաւառներէն 80000 քաղաքային զինուոր պիտի դրուի : « Լեհաստանի գաւառաց պահպանութիւնը գերմանական զօրաց յանձնելու խորհուրդն առ այժմ ի բաց թողած կերելի. բայց Ռուսիոյ սահմանադրութիւն երկայնութեամբ բրուսիական զօրաց չլիթաները մնալուն են :

« Մեծ քանակութեամբ ձմերուկին հազուատներ և այլ հանդերձանք կանցնին ամեն օր տակից և Պուրէշ կերթան : »

Վիէննա 23 սեպտ. « Կը հաւատեն հոս թէ Ռուսաց բանակին Գանուբէն անդին քաղաքիւր Բրուսիոյ չեղարկութեան վերջին սահմանը կը նկատուի :

« Երբոր սոյդ իրողութիւնը տեղի ունենայ, Պէրլինի կառավարութիւնը Ռուսիոյ առանձին դերը լմնցած պիտի համարի և ինքը միջամտելով ինտագրար մը պիտի ընդունել տայ Դրան : Խաղաղական բանակցութեանց

համար իրաց ներկայ վիճակը հիմ չը պիտի բռնուի, այլ Կ. Պոլսոյ դեռ պահապանը հրդեհն որոշումները մեծապէս ընդարձակեալ, որպէս զի Ռուսիոյ յանձն առած զոհողութիւններն ալ գոհութիւն գտնեն :

« Եթէ թուրքիս զինադադար չընդունի, Բրուսիա՝ ոչ միայն բարոյապէս՝ այլ և նախագէտ պիտի միանայ Ռուսիոյ հետ :

« Երբոր թէ Անտրասի կոմսն հաւանութիւն տուի է այս հիմնագրին՝ Աստրիոյ շահերն անվթար պահուելու պայմանաւ : »

Պուրէշէն սեպտ. 20 թուով Եւրոպական լրագրաց ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսերը Ջիշթովայի շուրջն և Դանուբի միւս կողմը 400000 մարդոց պատասպարան խրճիթներ շինելու համար պայմանագրութիւններ կնքելու վրայ են :

Անց զիսկան Սթանտարտ լրագրիւրն ալ կը ծանուցանէ թէ Լոնտոնայի չորս մեծ տուններու առաջարկութիւն եղեր է որ 100000 Ռուսական զօրք պատասպարող երկաթէ խրճիթներ մատակարարելու համար պէտք եղած պայմանները ծանուցանեն :

Վիէննայի Բաէս լրագրիւրը Ռուսաց Ալէքսանդր կայսեր վրայ հետեւեալ տողերը կը հրատարակէ :

« Ալէքսանդր կայսրն ամենամեծ ուշադրութեամբ բանակին շարժմանց կը հետեւի : Սխալ է թղթակցաց ումանց տուած այն լուրը թէ կայսրը պատերազմին նկատմամբ իրեն տըրւած ձախող լուրերէն կրտմ սրտալուրջութիւնը չլայնի շարժումներով կը յայտնէ : Ընդհակառակն, կայսրն հազուադիւս պաշարիւնութիւն մը ցոյց կուտայ, և զինուորական գործողութեանց ուղղակի չխառնուի բռնաւ : »

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիէննա 1 հոկտ. Ֆրէմտէնպլաթ լրագրիւրը Գաթարօնէն հեռագիր մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ Գաթարօն յարձակողական պատերազմէ ետ կենալով՝ պաշտպանողական դիրք պիտի բռնէ այսուհետեւ :

Պէրլին 1 հոկտ. Կղերականը՝ Լեհաստանի վերակազմութեան ծրագիրը ծաւալելու համար յուզման մէջ են :

Բեռլին 1 հոկտ. Թօթլայէն զօրավարը Ռուսմանիոյ Կալուս իշխանին սպայակոյտին զլուս անւանեցաւ :

Փարիզ 1 հոկտ. Պէրլատէն եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ Ռուսիոյ նոր թախան ձանաց պատճառաւ Սերվիա պատերազմի մասնակցելու որոշում տուեր է : Ռուսական նորընտիր հիւպատոս Պ. Բէրսիանի չորս միլիոն ռուպլի տարեր է ի Պէրլատ : Վիէննա 2 հոկտ.

Լրագիրը կը պարտաւեն Սերվիոյ պատերազմական դիտումները : Ֆէտայէֆ Ռուս զօրավարը Թրիէտոն անցաւ :

Փարիզ 2 հոկտ. Հանրապետական մասնաժողովը Վլաթթօր Հիւկայի և Կամպլէթթայի նախագահութեամբ Պ. Թիէրի յաջորդ անուանեց զՊ. Կրէվի՝ իրեն գլուխ հանրապետական կուսակցութեան :

Պուրէշ 2 հոկտ. Քօցէպիւ զօրավարը բարձր սպարտաներու կոչուեցաւ Նիքոլա Մեծ դքսին քով : Լոնտոն 3 հոկտ.

Պաշտօնական լրագիրն այսօր բազմաթիւ յառաջացումներ կը ծանուցանէ անց զիսկան բանակին մէջ, զիստորապէս 80 զօրավարի, 118 սեղակալ զօրավարի, 157 բանակապետի (բանակապետ կամ իջեան պատրաստելու սպարտն ունեցող սպայի) :

	1 սեպտեմբեր 3 հոկտեմբեր
Օտ. Բօնա.	40
Փոխ.	1865 40 5/8
•	1869 40
•	1874 38 3/4
•	1872 47 3/4
•	1873 9 7/8
•	Եղիպտ.
Անգլ. Բօնա.	59 5/8
Անգլ. Բօնա.	95 11/16

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կոյսերական հրամանաւ՝ Բուսուժաթի ժողովին նախորդ նախագահ Եփէքէթ պէյ մայրաքաղաքիս մարտական վերադառնալուն աննեցաւ :

Վեհ. Սուլթանն Ահմէտ Մուխթար փաշային և Օսման փաշային առ Օսմանեան ազգն և պետութիւնն մատուցած փառաւոր ծառայութիւնները վարձատրելու ուղղելով, Կալէ պատւանունը շնորհեց կէտիքէրի և Բըլէֆլայի յաղթողներուն Ասկէց զառ Օսմանիէի տկանակուռ պատուանշան, մէկ մէկ ականաղարք սուր և երկերկու ալ արար նժոյգ պարգևեց :

Պատիւէթ լրագրիւրը կը ծանուցանէ թէ Պալքանի բանակին հրամանատար Սիւլէյման փաշան Դանուբեան բանակին հրամանատար անուաներ է փոխանակ Մէհմէտ Ալի փաշային՝ որ Կ. Պոլսի կոչուած է : Իսկ Պալքանի բանակին հրամանատարութիւնը ծովային գործոց նախարար Բէսօֆ փաշային յանձնուեր է :

Ճէրլտէի Հափաթի կը ծանուցանէ թէ Մարագի կայսեր կողմէն դեռ պահ մը կուգայ Կ. Պոլսի ինքնագիր նամակ մը բերելով Վեհ. Սուլթանին :

Թունուզի Պէյն իւր երկրին մէջ բացուած հանգանակութեան արգիւնքէն 100.000 ֆրանքի նոր դուլմար մ'ալ զրկեց ի Կ. Պոլսի :

Կըսուի թէ քաղաքային զինուորաց հազարապետները կանոնաւոր զօրաց բանակներու մէջ պիտի առնուին :

Երեքշարթի օրը թօփաբուրի գուրը Պալքէլէյի ճանուռն վրայ 17-18 տարեկան յոյն պատանայ մը դիակը գտնուեցաւ քանի մը տեղէն գանակով զարնուած :

Իզմիրի Տուտու անուն հայրենասէր թրքուհւոյ մ'իւր քսակէն կաղւաթ մեծ օժանդակ կամուրջայ փաշան, ոչ Տափլէթ փաշայի զօրանոցը կը նստէր, այս շարժու Բուսէլի դնաց :

Երէկուան Լա թիւրքի մէջ կը կարգանք թէ երաւն հոգիէ (այլ, կին և տղայ) բաղկացեալ վանեցի Հայոց գաղթականութիւն մ'անցեալ շաբթու Բաբա-Եանի ընկերութեան Այա-Սօֆիա շողեմաւով մայրաքաղաքէս մեկնելու է Ամերիկա երթալ բնակելու համար : Սոյն գաղթականութեան առաջնորդ Էղած է Ամերիկացի քարաղիչ մը :

Այս առաւօտ ժամ 4ին միջոցները քանի մը պայթիւն լուսելով Եփէթի գուլէն շուրջ մուխով ծածկուեցաւ : Կըսուի թէ Մարքէշի մատակալ փոռօգարանին շէնքերէն մին բռնկեր է : Ուրիշն'ը ալ կըսեն թէ վառօգրեւնաւորեալ երեք վախճ զիպուածով բռնկեր են :

Նիւ Եօրքէն սեպտ. 18 թուով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Գիւմակաւոր աւազակաց խումբը Նէպրասա քաղաքին մէջ երկաթուղւոյ կա-

ռախուժ մ'արգիլելով՝ մէջի ճանապարհորդները կողպտեր և 75,000 տոլարի դրամ յախշակեր են :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Է Ս Ն Ա Մ Ը Ո Ւ Մ Ո Ւ Մ Ի Է	
21 սեպտ. չորեքշաբթի իրիկուն	40,26
22 սեպտ. Հինգշաբթի առաւօտ	
Բացուեցաւ	40,28
Ժամ 6 ին	40,29
Բուսէլի երկաթուղի	Ֆր. 34 50
Թղթագրամ	Վր. 184

ԸՆԹԱՅՔ ԱՐԺԵԹՎՈՑ Կ. ՊՈԼԻՍ 21 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Սոսիթի թէ յիշատակ բաժ. Անգլ. Վր.	3,14
• Գոթանակութեան	2, 8
Կ. Պոլսոյ Պանքային	3,12
Քրէտի յիշատակ	3,12
Քրէտի Օսթրո-Թուրք	—
Փոխ. 1863	Ֆր. 54
• 1865	52
• 1869	49
• 1872	47 3/4
• 1873	48
Թրամուայ	Օտ. Վր. —

ԸՆԹԱՅՔ Կ. ՍՄՈՑ 21 ՍԵՊՏԵՄԵՐ

Անգլ. Վր.	409 5
Նարոյնի տակ	86 12
Խմէնիալ Ռուս	8
Կըրմիոյ	54 10
Հինգ ֆրանք	—
Հինգ նոյ	116
Պրիմ	164

Ա. Գ. Ա. Յ. Ի.

ՀՐԱՆԻՐ ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻՍ

Ազգային ժողովը նիստ ունի յառաջիկայ ուրբաթ սեպտ. 23 ի Մայր եկեղեցին Գումբարուի :

Առանը պիտի բացուի ճիշդ ժամ 6ին և գոցուի 10ին :

Հրաւիրեալ են Երեւմտեան Եփէնտիներն՝ իրենց ազգ աւերական պարտականութիւնը կատարելու փութալ :

19 սեպտ. 1877
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլսի

ՊԱՏՐԻԱՐԿ Կ. ՊՈԼԻՍ
ՆԵՐՍԵՍ ԱՐԳԵՊԵՍԿՈՒՊՈՍ

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Ընտրութիւն Գաղ. ժողովոյ հրաժարեալ 6 անգամայ :

2. Պիւստէ կեդր. սնտուկին
Առանդպիր
Հ. Ս. Աւետիսեան

Կը բռնէ թէ Արմաշու վանքին վարժարանը գոյուեր է՝ դրամական նեղութեան և մեծագումար պարտուց պատճառաւ : մինչև իսկ ժառանգուոր աշակերտք ճանքուեր և ցիրուցան եղեր են թշուառ վիճակի մէջ :

Շատ ցատալի է որ տակէց տակաւին քանի մ'ամիս առաջ ամենայաջող և ամենափայլուն վիճակի մէջ ցոյց տրուած կրթական հաստատութիւն մ'այսպէս յանկարծ կը մարի, թողաւոր աշակերտաց նուազելուն և վանքին ալ ծանր պարտուց ներքե ինկած ըլլալուն պատճառաւ :

Կը հաւատեն մեզ թէ վանքը չորս հազար իւրոյի մօտ պարտք ունի, որոյ 3000 իրան տոկոսաւոր է : Ասկէց տարիսկէս առաջ պարտքն 2000 լիւր է եղեր, վանքին ոչխարները 480 լիւրայի վաճառուելով՝ դուլմարն ամբողջ պարտաւորով տրուեր է : սակայն անկէց ի վեր պարտքը 4000 լիւրայի ելեր է :

Ստոյգ է այս : Եթէ ստոյգ է, վանքին մատակարարութեան վրայ յաջող գաղափար մը չտալէ զատ՝ այլ և այլ կառավարանաց գաւառ կը բանայ : Անտարակոյ պարտութեան պարտքն է թոյլ չտալ որ այս վիճակն օր քան զօր ծանրանալով վանքին կարւածները վտանգի մէջ ձգէ : Ուստի կ'առաջարկեմք որ վանքին և վարժարանին հայրները մանրախոյզ քըննութեան ենթարկելով, այս կարե-

չոր և աղբօգութ հաստատութեան
կործանում սպառնացող վտանգին ա-
ռաջքն առնելու միջոցներն անյայդազ
տնօրինէ :

. . . Խմբագրի .

վսեմ. Երաման Գեորգ Պէյն ,
ինչպէս ամեն տարի , նոյնպէս և այս
տարի մարդասիրարար բարեհաճե-
ցաւ Աղղ- Հիւանդանոցի խղճալեաց
Հաղար քաջ բրինձ նուիրել :

Վոհմ. Պեյրն սոյն մեծ շնորհք
պարտք կը դնէ Հոգաբարձութեանս
վրայ նոյն յարկի խղճաւաց ըզգա-
ցած խորին երախտագիտութիւնքը
յայտնել ներկայիս և իւր գոհու-
նակութիւնը մատուցանել անոր :

Մեծ. խոսադիր, ներկայյա Ձեր
կրպակին մէջ հրատառակներէն իւրնդ.
Բերով, Կնամք յարգանք
77 տեպտ. 49 'ի Դիմաց Հոգաբարձու.
Գրասեն. Հիւան. Թեան Հիւանդու-
նացի

በቴክኖሎጂ ሆ. ሆ-ግንባታ

ՊԵՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՌԻՍՈՒՄԵԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԳՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ
ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Վարձայի Արժ. Առաջնորդական
տեղապահ էն 'ի Պատրիարքարան հա-
սած գրութեամբ մը՝ տեղւոյն Աղդ-
վարժարանաց համար Հայերէնի և
Գաղղիերէնի հմտութիւն ունեցող և
վեց հարիւրնայ թղթադրամ՝ ամեն-
թաշուա փարժապետ մը կուգուի և
փափաքող անձը՝ թուականէս մին-
չև 10 օր պայմանաժամաւ պէտք է
ներկայանայ Ուսումնական խորհրդոյ
20 սեպտ. 1877
'ի Պատրիարքարանի Հայոց
Է. Պոյիս

Ազգային ժողովը մէջ ժամանակէ մի քանի տեղի ունեցած ազօրինու թիւներն ու անկարգութիւնները գառն բաց իրաւացի խորհրդածութիւններ կը ներշնչեն իշմրի Արեւելեան Մամլոյ Պօրտկան լծկմ կցին, որ Մուրատեան կտակին և ազգային գառնախարակութեան ամենակարև որ ինդրոց վրայ ազգին անվտւթ ալ լծկուն մեղադրելով կրարէ ։

Եւ միթէ՛ Ժամանակ ունի՞, թող թէ՛ կարողութիւն. կա՞յ մի մեղի համար մի՛ճիւր կռուիլ, երկպառակիլ առանց նպատակի. չստ ճարպիկ ենք այս մասին: Սովորական Ժամանակներ՝ այսպիսի վէճեր թրեւս անտեսն ու անվնաս անցնին, սակայն հիմա որ գառաւադեան Ժողովուրդն արեւին կուլայ, հիմակ որ Պայպիւրի ու Սլաշիւրտի տաւերակներն ու արեւնայի զո՛ճեր դեռ կը ծխան, հիմակ որ հայոց բաղլը պատե՛րազմի նժարին մէջ ընկած՝ մահու կամ կենաց դին պլտի հալի, հիմակ որ ամեն ազգ էր փրկութեան հողն ու մոմտութը կ'տածէ, պարզապէս յիմարութիւն է ներքին կռիւներով մաշիլ և սպառնալից վը՛նստողին առջև անտարբեր կենալ: Տա՛ւրիկն ստա՛ծը ճշմարտ է. Աստուած նախ մարդուն խնըլը կտանու՛, ապա հողին է՛նտ երեղթին՝ մեր կողմի հայերն ալ խնըլթափ եղեր են, և կ վախճամ որ այս ընթացքով անդունդը չգործին: Ինչ կընեն, հնչ կը խօսին, ո՛րք կը գիմեն մեր Պոլսեցիք. կարծես թէ ուրիշ նպատակ չունին, այլ միայն ազգին տատապանքն աւելի ծանրացնելը: Եթէ մեր կեղր, Բնդո՛ւ Ժողովը մայրաքաղաքին հայոց մտայն ու բարոյական մի՛ճակին հայելին է, արգարե պըժ՝դալի հայելի մ'է: Այլ Բնդ համար Ժողովն սպեկրաստութեան աստարթէ գդարձած կեռեկ: Միթէ՛ կը խորհի՞ նա թէ ինչ միջոցներ պէտք են այս դառն ու տոկալի տաղանապին Ժամանակ Հայոց եկեղեցին, ազգութիւնը, կրօնքն ու պատեր պահպալելու. միթէ՛ կը մտածո՞ղաւանները գործուած արհաւիրթեանց առաջն առնել, միթէ՛ կը խորհի՞ թէ՛ ազգային իրաւունք

ու չա՛հ պաշտօնանկւրու համար ուրիշ ի՞նչ
ճանրով կրնայ անպակիլ Օսմանեան տե-
րութեան . ամենեւին . մեր Ընդհանուր
Ժողովը նպատակ դրած է ազգին վարկին
ու անունը կտանել՝ նոյն իսկ տէրութեան
և օտարաց անջև . քանի մը կըբոստ և մու-
լնդին երեսփոխանաց ձեռքը խաղաղիկ
դարձած՝ «սահմանադրութեան» իր գերեզմանը
կը փորէ . քիչ քիչ ամեն բանկրուն և ար-
դարասէր Հայերը պաշտօնէ կը հեռացնէ,
բարենկապակի Գաղ. Ժողովի մը դէմ պն-
ջան և կը յարձակի, որ վերապէս տաղու-
կացնելով՝ հրամարեւել կ'ստպէ : Եւրոպ-
«ն» բառին ուժով այդ հաճատակութիւնը
դործելէ ետեւ՝ հիմակ ալ եւէր Պատրիար-
քարանը պահագնանէ և Պատրիարքական
փոխանորդը կ'աշտարակու կանուանէ՝ որդէս
զի Ս. Պատարարքն ու Փոխանորդն ալ հը-
ւածարեւել ապու ճար մը դռնէ, մինչեւ
հասարակութիւնը խաղաղ և համար դաս-
տիարակութեան խնդրով կը խաղայ : Ընդհ-
ժողովը՝ կըսեմ և չէ թէ Փափաղեան և
Քրիստոսաուր, վասն զի՝ երբ այդ Ժողովը
Փափաղեանի և Քրիստոսաուրի եպերելի
ու անճոռնի վարմունքը չպատժեր, անոնց
գործակից ու համամիտ եղած կը լինի
հարմ կըր դործել և ամեն պատմութա-
նատուութիւն իր վրայ կը հրաւիրէ :

Ուրեմն ի՞նչ հարկ կայ ատենական ու պատժական կանոնի, որակարգի, մի՞նչ քանութեան, ի՞նչ հարկ կայ երեսփոխանութեան, քանի որ երկու ճիւղալ, կամ ճճափ ըստած՝ խմբակին պարտադրանքներն ազատ են ամէն օրէնք ոռոնակիտ ընէլ, ամէն հարկից դործել, մինչեւ անգամ Պատրիարքին ու ազգին զէմ հայհոյել, դաւեւ անպատիժ մնալ։ Աշխարհիս մէջ չկայ ժողով մը՝ որ այս տեսակ անարատութեան հանգուրժէ, բաց ի մեր կեդր. ժողովն, որ քանի մ'անպատկառ երեսփոխաններու առջև ալ ի բերան կը մնայ, կ'արարեալի, մինչդեռ Հռոմայն հայոց առջև իր բոլոր ազդեցութիւնն ու համարումը կը կորուսանէ։ Եթէ կայ աւելի դարմանալի կէտ մը, այն է Ս. Պատրիարքին աննման երկայնամութիւնն, որով կասկած կուտայ թէ ինքն ալ Փապալեանի ու Քրիստոսաւորի ազդեցութենէն կրտախնայ, եւ միթէ այդչափ ուհարկով են այդ եկեղեցիքը քաշելը, որ խնւ. մ'անմիտ իսմ պարզամիտ արքանեակներու գլոխն անցած՝ ամէն ազգային գործ ու հիմնարկութիւն, ամէն ժողով ու խորհուրդ, ամէն դպրոց ու սուսնորդ ըստ հաճոյս կ'զարձենեւ ժողովուրդը շարունակ յուզման ու խռովութեան մէջ՝ ձգելու կըզաւակցին, երբ իր տեսնեն որ դործերն իրենց կամաց հակառակ ուղղութիւն մը կ'առնուն։ Ինչպէս երբեմն Խրիմեան հայերիկն օրով պատահած չարաչաք զէպեբերուն գլուխ եղան, հիմակ ալ Ս. Պատրիարքին զէմ կը զինին, և կը լսեմ որ աշխարհիկներ կը պարտադրեն։ Վասի լեզւայոց ժողովուրդ, որ այսպիսի ներկաւայոցիկներ ունիս։ Բայ իս՝ դատաւային երեսփոխանաց կը մնայ դաս մը տալ մեր պարսական երեսփոխանաց՝ խմբովին բողոք բառնալով Բնդհանուր ժողովոյ ապօրէն ու անպատիւ ընթացքին զէմ և հրաժարիլ*, թողլով որ այդ Բնդհանուր ժողովը պարզապէս պոլական և չէ թէ Բնդհանուր ժողով լինի . . . :

Կիսմանամ որ Գեր. Մկրեան պիտի բռնուրդէ իրեն զէմ եղած անարգանաց. ուրովն — այն ժողովին որ եւեպալիզմէն բաւար զաւել, արտասանողն անբասիր հաւել, և ապա Քաղաքական ժողովին հընդամարականը չտառաւ. ընդունեց. այն ժողովին որ թոյլ տուաւ. Ս. Պատրիարքին լինաւուրը Ղալաթիոյ դպրոցին, և այս բործողութիւնն արդարաւանջող վերադիտեալ տեսեալեալեալ իւր պաշտօնին հասուց. այն ժողովին որ իր բրորդը դարուաւ Սահմանադրութեան վերաբնութեալ աւելեաց՝ առանց զլուխ հանելու, և թեւեւ դատարարութեան խնդրով իր փառքուտն պիտի հրառարակէ: Առտի ինչն ուրուտ ունի բողոք, ըսնի որ միշտ յանդարտեալ մեր մէջ անպատու հաս կ'մնան և հետեալստն անոնց թիւր կուեկնայ,

* Արեւելեան Մամուլի ի ղեկավարից պէտք
է գիտնայ որ Փապազեան և Քրիստոս-
տոր Էֆէնդինը Պօլսական երեսի-
տան չեն, զատապէս են. առաջինը Մու-
էն ընտրուած, երկրորդը Պրոսպէն :

Քանի որ բուն անարդուողներն անզղայ
կը մնան ու երեսփոխանական ընտրույ-
ներն անաարբեր : Ժողով մը՝ որ իր պաշ-
տօնին նշանակութիւնը չգիտէ և իր ար-
մատապատուութիւնէ կ'ան զգացու մէ չաւնի՝ ար-
դէն լաճաւած է բարոյապէս և իր խօս-
քնն ու վճիռը գրեթէ արմէք մը չունին:

• • • St'p •

Եթէ Սահմանադրութիւնն առողջ
փոխադարձ պարտուց և իրաւանց սկզբ-
րանց վրայ հիմնուլ է, և եթէ քաջած-
վարչութեան գեղձոնները դարմանելու
և ի՛րաց վանելու համար՝ ա՛յնքան կար-
գի ջանքերէ ետե՛ւ՝ Սահմանադրութիւնն
հաստատել հարկ չի՛նք, կըսեմ թէ նա
մեռուել տաւ ո՛ր կը դառնայ, եթէ նորա
էական պահանջներն զօրծնականա-
պէս չյարդուին:

Այդ պահանջումներն են համարա-
տուութիւն և համարատուութիւն, որոց մին
սահմանադրական պարտաւորութիւն է և
միւսն՝ իրաւունք :

Ձեռքէ ալի երկուքը, և այն աստիճանի վրայ
է մեր ունեցածը, — ընտրութեան և ընտ-
րելիութեան հրահանգ մը, որուն համար
չարժէր ինքզինքնիս խաբել :

Գրեթէ ճիշդ այս վիճակին մէջ ենք ,
և նախկինէն բնու. տարբերութիւն մը
չունեցանք . վասն զի ո՞ւր և Ե՞րբ օրինա-
ւոր համարադասութիւն և համարադա-
սութիւն կառուցած է . — ո՞չ երբեք , և
չկառուցելու համար ալ կարծեմ գաղա-
նի հնարներ կը գործունէ :

Ի՞նչ եղած է սոյն յոսի դրութեան
հետեւութիւնը. — նուազումն վարկի կէդր.
սնաւովին և անկարողութիւն թաղերու,
յորոց ոմանք մեծ ազումար պարտուց ներ-
քեւ կը հնուրին :

Ինչո՞ւ. զոյացեր են այդ պարտքերն ,
 ո՛րպիսի կարուեա ի կենսական պիտոյքներ
 հոգացուեր են , ո՛րուն հաւանութեամբ
 զոյացեր են այդ պարտքերն և ո՛վ որո-
 չեր է :

Իմ գիտցածս ըսեմ:
Գում—Գաբիուկ Մայր եկեղեցու թա-
ղը Լոթին տարի առաջ 45 լրջ պարար ու-
նէր. իսկ այսօր 250000ի յանգած է, ու
րոյ մէջէն 500 ոսկի տոկոսաւոր է:

1872 թուականին 'ի վեր անընդհատ
ղիտորութիւններ եղած են, եւ չաղիւ չը-
բատալեալ Տնտեսական խորհրդոյ օրով
քննութեան ենթակեցաւ այդ թաղին վիւ-
ճակը . սակայն անդիւրդ զեռ վերջնական
ընծումը չառած՝ թաղ. խորհրդոյ քնտու-
թեան վերստին հրահանգ կը յղուի :

Քուէն քաւութիւն չէ, վտառնութեան
արդիւնք է, որ համար պահանջելու ի
րաւունք կընծեուէ :

Ընտրողն իր այդ իրաւունքն աւանդ
վայելելու՝ ինչպէս կրնայ միւս անգամ
ընտրութեան մասնակցիլ, ի՞նչ բտիկ վը-
րայ հիմն իւր գիտակցութիւնն, ի՞նչպէս
և որով մրայ վստահի, մինչդեռ հրածար-
եալ չորս թափ, խորհրդոց հայաւնեւոր քըն-
նութիւնը դեռ է՛ աւարտած :

Այսին թէ՛ ընտրողը չեն փութար իւ-
րենց ընտրական իրաւունքն ՚ի բործ գը-
նելու :

Խիշտ բնական կերպով կը շարժին և
մեծ իրաւունք ունին . վասն զի գիտեն
որ իրաց ներկայ վիճակին մէջ եթէ ընա-
րութեան մասնակցին , իրենց խղճին գի-
տակցութեանը պէ՛տ գործած պիտի լինին:

Ուստի վերանայի զանդատելու եմ տ-
րութեան չմասնակցողաց թիւոյն օր քան
զոր տառարանայլ վերանայի մոպովդին
անտարբերութիւն վերադրելու, պէտք
իւրուն պատմութեան ի վեր հանել և անյա-
պող դարձանել :

ՆՅԺԷ այս կէտն ուշադրութեան չառնուի և անխիթան դարմանն ՚ի պործնողութի, ընականադար ընտրութեան մաս, նախցողաց թիւն հետզհետէ կը նուազի, և աստորեկէն հարկաւ վարդապետին ու քահանային առջև բաց կը մնայ և 1500 ընտրութեան միայն 85 ը մասնակցելով վարդապետն ու քահանան ընդդէմ Թահմանադրութեան և ազդային հնաւանդութեան, զանազան միջոցներով կը շահին Թապական խորհրդոյ անհամ ըլլալու համար, որ երբեք տեսնուած ու լուսած լան չէ, և. հարկաւ չըլլանք ընդունուիլ. ապա թէ ոչ, օր մ'ալ

կը տեսնենք որ Հայկական եկեղեցին պատրական եկեղեցի դարձեր է , նորուն հետևիլ ուղղութիւններով թէ և ստակաւաթիւ՝ կը գտնուին մեր մէջ , եկեղեցական և աշխարհական կյանք :

Եթէ այս լինի Մայր Թաղին վիճակը, ղիւրին է միւս Թաղերու վիճակն երեւկայել և Ողղին համար զրկութեան և ապաղայի յոյս ունենալ . . :

Ահաքը Լոյս Ղալաթիոյ խմբակին :
 Դըխնդրեմ, . . . Տէր, բարեհաճե-
 ցէք ներկայս հրատարակել Ձեր ազդե-
 դուս լրագրոյն մէջ :

20 սեպտ. 1877 Մհամ . . .
'ի Գումգալու

ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ

ԶԱՅՆԱԴՈՐ ՄԱՆԿԱՆՑ

Աղգային վարժարանայ մէջ եկեւ-
ղեցական երգերուն համար մինչեւ
հիմայ, յատուկ հաւաքածոյ գրքոյկ մը
չգտնուելով, մեծ դժուարութիւն կը
կրէին թէ՛ դաստառք և թէ՛ ուսա-
նողք, և մեծ ծախսեր ընելու ստիպ-
ւած էին հոգաբարձութիւնք. այժմ
սոյն գրքոյկն այս ամէն դժուարու-
թիւնները կը վերջէ և շատ մէծ դեւ-
րութիւն կուտայ ձայնաւորի դասե-
րուն ։ Կը գտնուի Վերձան չարընք գը-
րավաճառաց քով ։ Վարժարաններու
համար շատ աւանդին 400ին 10 շեղչ
կրկայ ։

h l u

Թուլլու գուրու Ռհատորու կէօ-
հիւ տաէտ օն պէշ պին , պէհէր գը-
յէսի դրուշ օն տէօրթ :

Թուղլու գուրու Բումէլի կէօնի՝
ասէտ օն պին, պէհէր գըյէսի զու-
րուչ օն իւչ :

Պէ. Եփօզ Տէպաղլուանէսի իշխան միւս պալատն օլունտաճաք պալատէ մասբաղճամ իւրի գալէմ կէօնին տօգասն իւշտէնէսի թըշլրինի էլվէլինտէն իթիւ պարէն պէհէր մաս իւրիշէր պին տաէտի թէպլիմ օլունմագ, վէ պոհասօր մագպաղ տէնէպլերի թտրիխնտէն իթիպարէն օթուզ պիր կիւն միւրտուրինտէ սիմ մէհիտիյէ երկիրմի զրուշա, վէ մէհիտիյէ վէրիմէզ խէճ Պօրտա ֆիլյաթը իւշ պիլ հիտապ ֆէրգի իւշ պէրապեր գալիմէ օլարադնիլամիյէ խազինէսինտէն վէրիլմէք շարթը իւշ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իլուլը բումինին հիկիրմի իքինճի վէնէճէնպիհ կիւնի. գարարը գա. թիսի վէրիլէճէլնտէն, իթա իթմէ. լէ թալիպ օլարպարն եհվմի մէզ. քիւրտէ Տարի Ծարայի եքէրիյէ կէլմէլերի :

20 ԻԼՆԻ 1877 1
Պատու Սէրասքէրի

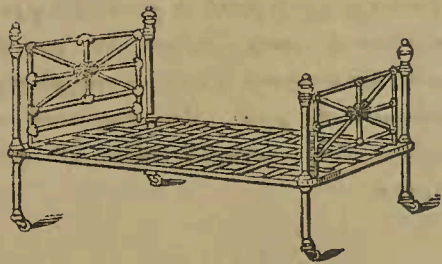
Աստ, քրիթի Շահանէ Էլպիսէ անպա-
րընա թարրիսի գօնթրաթնըն 31/ինճի
կիւնիւնէ գատար 150,000 մէթրօսը
վէ 61/ինճի կիւնիւնէ գատար տիկէր
150,000 մէթրօսը թէտլիմ օլունմագ
վէ էամանը թէտլիմինի միւպէ յիին վէ-
րիլէճէ, ք օլան մագպուգ սէնէտլէրինին
թարրիլէրինտէն իթիպարէն օթուգ
պիրէր կիւնիւ իքիէր թագսիթ իլէ
սիմ մէճիալիէ 20 դրուշա վէ եաթուս
ֆարգըլըլա քայիմէ օլարագ իթա օ-
լունմագ իւզէրէ միւպայտա օլունա-
ճագ 300,000 մէթրօ լաճիվէրա ինկիլ-
թէլա նէֆէր շուհասընըն պէհէր մէթ-
րօսը 27 դուրուշ 10 վարայա թալիպի-
օհտսիմնաէ օլուպ իլուլը ըլումինին
22/ինճի վէնճնէնպիհ կիւնիւ գա-
րարըր գալմիսի վէրիլէճէ, ինտէն, ի-
թա իթմէ, յէ թալիպ օլանլարըն եէվ-
մի մէգքիւրաէ Տարի Շուրայի ասքէ-
րիլէ կէլմէլէրի :

19 1977 4
 1977 4
 1977 4

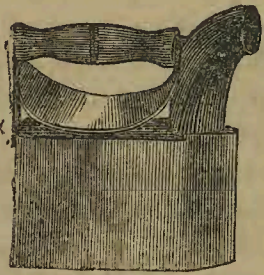
ՋԵՐՄԻ ԳԵՂ

Տոբթոր Այերի ջերմի դեղը ա-
մեն ու ինչ տեսակ ջերմի հիւսիսն կը
բժշկէ. չկայ դեղ մի որ ասոր չափ
օգտակար ըլլայ ջերմի. ջերմ բռնող-
ները պարապ տեղը կը տանջուին քա-
նի որ աս դեղը կայ պէտք է որ ան-
միջապէս անկէ դորձածեն: Այդէն
Պօլսոյ և գաւառներուն մէջ ճանչը-
ւած է աս դեղը ու անով բժշկուողն-
ըր գիտեն անոր յարգը: Նախ ուրիշ
տրամի չափ հետք ետ խմելու է իբ-
րև մաքրողական դեղ ու ետքը աս
ջերմի դեղէն (ջերմը չընձած) օրը
չորս անգամ մէյմէկ անուշի դրգալ
ջուրի հետ խառնելով խմելու է, ան-
միջապէս կանցնի: Տղայոց աւելի քիչ
տալու է. կը ծախուի և Պօլսոյ Ղա-
լաթի Միլիտան և Ընկերաց Ամե-
րիկայի մաղաղան:

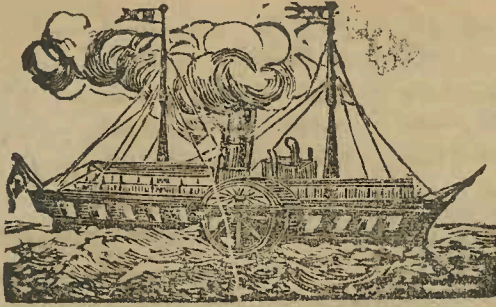
ԱՆԿՈՂՆԱՐԱՆ ԿԱՄ ՄԱՆՃԱԿԱՆ

Աղբիւ և հասարակ քարեօղաներ
երկաթէ և արայէ, ածան գինեղով
կը ծախուի, և Պօլսոյ Ղալաթի Մի-
լիտան և Ընկերաց Ամերիկայի մա-
ղաղան:

ԱՐՈՒԿ

Այս ձև իւրիւններուն ամենէն ա-
ղէկ տեսակը որուն մէջ կրակը չը մա-
րիւր և աղէկ կը դործէ, կը ծախուի
և Պօլսոյ Ղալաթի Միլիտան և Ըն-
կերաց Ամերիկայի մաղաղան:

ՇԻՐՔԵԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈՒԿԵՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵԻՆԿԻ ԺԱՄՆԵՐԸ

1877 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1 ՀԻՆԴՇԱՐԹԻ ՕՐԷՆ ՍԵՄԵԱԼ

ՄԻՆՁԵՆ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 30

ՐՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈՒԿԵՆԱԿՆԵՐԸ

Ժամ	Ե-բ-դ-ւ-ն-է-դ-է-ր	Թի-
12 45	Եկնիմանալէն Մէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 33 Եկնիմանալէն Մէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 33 (Սեպտ. 15-ին ժամը 12 1/2-ին)	33
1 30	Եկնիմանալէն Մէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 34 Եկնիմանալէն Մէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 34	34
2 30	Թ. և Ա. Գալաթիէն Եկնիմանալէն Մէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 32 Թ. և Ա. Գալաթիէն Եկնիմանալէն Մէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 32	32
4 30	Եկնիմանալէն Մէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 33 Եկնիմանալէն Մէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 33	33
6 45	Եկնիմանալէն Մէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 2 Եկնիմանալէն Մէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 2	2
8	Թ. և Ա. Գալաթիէն Եկնիմանալէն Մէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 20 Թ. և Ա. Գալաթիէն Եկնիմանալէն Մէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 20	20
10	Մէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 22 Մէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 22	22
Ա-բ-դ-ւ-ն-է-դ-է-ր		
12 30	Արնալալէն Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4 Արնալալէն Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4	4
1 30	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 22 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 22	22
2 40	Սեպտ. 15-ին ժամը 12 1/2-ին, 4 Սեպտ. 15-ին ժամը 12 1/2-ին, 4	4
4 45	Արնալալէն Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 22 Արնալալէն Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 22	22
10 45	Արնալալէն Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4 Արնալալէն Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4	4
11	Արնալալէն Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 2 Արնալալէն Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 2	2
Ա-բ-դ-ւ-ն-է-դ-է-ր		
12 30	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 25 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 25	25
12 30	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 2 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 2	2
2	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 20 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 20	20

4 45	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 25 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 25
9	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4
10 20	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 25 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 25

ԿԱՄՈՒՐՁԵՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈՒԿԵՆԱԿՆԵՐԸ

Ե-բ-դ-ւ-ն-է-դ-է-ր

4 45	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 2 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 2
2 30	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 33 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 33
4 45	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 20 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 20
6 30	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4
8 45	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 22 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 22
9 30	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 34 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 34
10 45	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 32 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 32
11 45	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 25 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 25

Ա-բ-դ-ւ-ն-է-դ-է-ր

4 30	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4
2 45	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 22 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 22
4	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4
9 30	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 2 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 2
10 45	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4
11 40	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 1 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 1
11 40	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 2 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 2
12	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 4

Ա-բ-դ-ւ-ն-է-դ-է-ր

3 45	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 25 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 25
9 40	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 25 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 25
10 30	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 33 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 33
11 45	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 20 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 20
11 40	Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 22 Պէյմալ. Պէյմալ. Թարապիւ, 22

ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆ 16600 ՖՐԱՆԿ

ՄԵԾ ՈՍԿԻ ՇՔԱՂԱՍՄ ԱՌԹ. ԼԱՐՈՇ

Եւ շտաբան 1875-ին Փարիզի արտադրանքներէն

QUINA LAROCHE

ԵԼԻԹՍԻՐ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՓԵՆԵԼԵՆԱՅԻՆ ԱՄԵՆ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՂ

Քինա Լարոշ խառն արտադրանք
էրեւանի մէջ, որոյ քննարկի գինի-
ներէն ու շուրջապիւններէն ունեցած
մեծ գերազանցութիւնը քան տարիէ
'ի վեր հաստատուած է, ուժի տիւ-
րութեան, ստամոքսի հիւանդու-
թեանց, հին ջերմերու և այլոց դէմ:

Փարիզ Տրուօ փողոց 22 և ամեն դեղաւանդաւայ քով:

Նոյն Երեւանի մէջ, որոյ քննարկի
կաթային աղի մը քննարկի հետ
բաղադրութիւն, որ արեան նուա-
զութեան, փօրօ-անէմի, ծննդա-
բերութեան հետեւանաց և այլոց
դէմ կ'ապագորուի:

ԽԱՐՁԱՏՐՈՒՆ ՏՆՈՐԷՆ

Կ. Ս. ԻՐԹԻՒՆՅԱՆ

ՀՐԴԵՆԻ ԳԵՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄԻՆԸ

NORTH BRITISH AND
MERCANTILE
INSURANCE COMPANY

ՆՈՐԹ ԲՐԻՏԻՇ ԵՆՏ ՄԵՐԿԱՆԹԻԼ
ԼԵՆԻՆԵՆԻ ԼԵՆԻՆԵՆԻ ԼԵՆԻՆԵՆԻ
ԵՆԻՆԵՆԻ ԱՆԷ. ԼԵ.

Բաժանորդագրեալ գումար շ. 2,000,000
Վճարեալ գումար շ. 250,000
Պահուստի գումար շ. 1,040,744-1,290,744
Հիմնադրեալ 1875-ին հոգեւոր շ. 917,178

Ստորագրեալ իրենց բաղաձայն յաճախորդաց և այս քաղաքի ընդհանուր
հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենց վերայի ալ երկու ընկերութեանց մի-
ացեալ գործակաւոր ընտրուած ըլլալով, այնպիսի գումարներ մը մէջ կը գումարէն,
որով հըզեհի դէմ ապահովութեան մեծ գումար իւրենց կը մատուցանեն:
Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեան
մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և գումարութեան
աւելանալով ընկերութիւնն ալ կը հըզեհի մեծագուտար ապահովութիւն բռնող
ներու ինքզինքն ներկայացունի:

Գրեթէ ամեն կարգի վաճառող տարածութիւնը կը ծանուցանի ինչպէս
Բերայի Ղալաթի և Պօլսոյ մէջ, նոյնպէս մատակարար քաղաքները գիւղերը և գա-
ւառները:

Գիններուն և աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Մի-
ացեալ ընկերութեանց գրասենեակը Ղալաթի և Պօլսոյ մէջ բաղաձայն մատուցանել
խառն թիւ 5:

Լ. Ս. ԻՐԹԻՒՆՅԱՆ